

Sygnatura akt I C 1405/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Aneta Zajączkowska

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2015 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa T. S.

przeciwko Spółdzielni Budowlano- Mieszkaniowej (...) w likwidacji

o uchylenie uchwał

I oddała powództwo;

II zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 197 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1405/14

UZASADNIENIE

Powódka T. S. wniosła w pozwie o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 26.06.2014 r. i przywrócenie członkostwa powódki w Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) we W.. Domagała się także „uwzględnienia prekluzji roszczeń Spółdzielni w stosunku do powódki” i wstrzymania likwidacji Spółdzielni do czasu uprawomocnienia się wyroku w tej sprawie. W ocenie powódki zaskarżona uchwała dotycząca wykluczenia jej z grona członków Spółdzielni z tytułu zaległości w płaceniu składek członkowskich była niezasadna. Zdaniem T. S. żądanie pozwanej Spółdzielni dotyczące zapłaty przez powódkę kwoty łącznie 9.200 zł z tytułu zaległości w uiszczaniu opłat statutowych za lata 1995-2005 (3.800 zł) i za dalszy okres 2006-2014 (5.400 zł) nie miało racjonalnego uzasadnienia i tak duże nakłady finansowe na Spółdzielnię nie pokrywają się w realnych korzyściach jakie członkowie mogliby uzyskać. Powódka wielokrotnie zwracała się o przedstawienie wyjaśnień co do tego, w jaki sposób kwoty, które ma obowiązek wpłacać są wydatkowane; nie uzyskała jednak stosownej odpowiedzi. Powódka ostatecznie, na wezwanie Zarządu Spółdzielni wpłaciła kwotę 1.800 zł, informując o przedawnieniu pozostałych roszczeń. Wpłaty dokonała w dniu 26.06.2014 r. Pomimo tego na zebraniu Walnego Zgromadzenia z tego samego dnia wykluczona została z pocztu członków. Powódka dodała przy tym, że zgodnie ze statutem powinna otrzymać za zwrotnym potwierdzeniem odbioru zawiadomienie o wykreśleniu z listy członków z pouczeniem o możliwości odwołania. Nigdy takiej korespondencji nie otrzymała.

Pozwana Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa (...) we W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości. Wskazała, że przedmiotowa uchwała została podjęta zgodnie z przepisami prawa i Statutem pozwanej Spółdzielni. W pierwszej kolejności zwróciła uwagę, że zadłużenie powódki wobec pozwanej za lata 1995-2014 wynosi 9.200 zł. Są to należności z tytułu opłat na rzecz Spółdzielni, które wynosiły w latach 1995 - 2005 po 400 zł rocznie, natomiast od 2006 r. po 600 zł rocznie. Pozwana podnosiła również, że powódka nie uzupełniła wkładu budowlanego, w związku czym jej zadłużenie z tego tytułu wynosi 1.620 zł. Powódka nie kwestionowała wysokości tych roszczeń, nawet zobowiązywała się do ich spłaty w ratach. Zgodnie z aktualnym stanowiskiem powódki sporne pomiędzy nią a pozwaną jest jej roszczenie o wydanie działek (o czym świadczy korespondencja kierowana przez powódkę

do Spółdzielni). Pozwana dodała przy tym, że powódka została już raz wykluczona ze Spółdzielni w 2005 r. za niepłacenie składek. Powódka odwołała się wówczas do Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni, a podczas składania ustnych wyjaśnień zadeklarowała spłatę zobowiązania w ratach. Podjęto wówczas uchwałę uchylającą uchwałę wykluczającą powódkę ze Spółdzielni. Powódka jednak nadal nie dokonywała żadnych wpłat. Ponowne wykluczenie powódki nastąpiło w 2007 r. Jednak w związku z planowaną likwidacją spółdzielni (którą ostatecznie rozpoczęto w 2013 r.) nie chcąc dopuścić do pokrzywdzenia powódki podjęto uchwałę o przywróceniu jej w poczet członków. W konsekwencji podjętej uchwały zaproszono powódkę na spotkanie, na którym poinformowano powódkę o jej sytuacji prawnej i zadłużeniu wobec Spółdzielni. W odpowiedzi oraz w dalszej korespondencji powódka nie ustosunkowała się do kwestii swojego 25 - letniego zadłużenia; zażądała jedynie przekazania jej dwóch działek, które według niej odpowiadają wielkości wniesionego przez nią wkładu budowlanego. W dniu 26.06.2014 r., tj. w dniu odbycia się Walnego Zgromadzenia, które rozpatrywało jej odwołanie, wpłaciła kwotę 1.800 zł resztę należności uznając za przedawnioną. W trakcie Walnego Zgromadzenia powódka kategorycznie odmówiła uiszczenia pozostałych zaległości, pomimo, iż wpłat tych dokonali wszyscy pozostali członkowie Spółdzielni. Pozwana wskazywała, że zaszła uzasadniona przyczyna wykluczenia powódki ze spółdzielni. Dalsze pozostawanie powódki w spółdzielni nie będzie zgodne z postanowieniami ustawy i Statutu. Powódka bowiem od bardzo długiego czasu nie wywiązuje się ze swoich obowiązków finansowych na rzecz pozwanej spółdzielni. Niewywiązywanie się miało charakter trwały i uporczywy, o czym świadczą kilkakrotnie podejmowane uchwały o wykluczeniu, następnie deklarowanie spłaty i jej niezrealizowanie. Takie postępowanie powódki ma niewątpliwie znamiona uporczywości, ale również narusza dobre obyczaje. Sprzeczne z nimi jest bowiem zachowanie polegające na swoistym, wieloletnim „zwodzeniu” Spółdzielni poprzez deklarowanie wpłat i ich unikanie, zwłaszcza, że jest to postępowanie nieuczciwe również wobec pozostałych członków spółdzielni. Ponadto powódka cały czas miała świadomość obowiązku dokonywania wpłat a deklarując ratalne spłaty nie kwestionowała powyższych zobowiązań. Dodatkowo pozwana podkreślała, iż naruszenie dobrych obyczajów oraz postanowień statutu jest tym bardziej rażące, gdy uwzględni się fakt, że powódka była członkiem Rady Nadzorczej od 1999 roku i brała czynny udział w zatwierdzeniu wszelkich opłat na działalność statutową. Pozwana wskazywała nadto, że przedawnienie części roszczeń wobec powódki nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Powódka mogłaby bowiem powołać się na przedawnienie uzasadniając odmowę zapłaty. Nie zmienia to jednak faktu, że przedmiotowe roszczenie nadal istnieje, choć nie podlega uwzględnieniu przez sąd oraz przymusowej egzekucji. Ponadto wpływ przedawnienia nie anuluje faktu, że po stronie powódki występowała zaległość w regulowaniu składek na rzecz pozwanej.

Powódka, będąc reprezentowana przez fachowego pełnomocnika w replice do odpowiedzi na pozew podtrzymała wszystkie dotychczasowe twierdzenia. Jednocześnie podniosła, że strona pozwana nie przedstawiła jakichkolwiek podstaw prawnych domagania się od powódki zapłaty określonych kwot na rzecz Spółdzielni. Powódka twierdziła, że na obecną chwilę nie istnieją żadne wymagalne zobowiązania jej względem Spółdzielni, stanowiące podstawę wykluczenia. Kwestionowała przede wszystkim tzw. dopłatę z tytułu uzupełnienia wkładu budowlanego, wskazując, że powódka do dnia dzisiejszego nie zawarła z pozwaną Spółdzielnią umowy o budowę lokalu, a tylko taka umowa mogłaby w sposób wiążący nakładać na powódkę obowiązek uiszczenia wkładu budowlanego i terminy realizacji takiego obowiązku. W dalszej kolejności powódka podnosiła, że nie jest dla niej zrozumiałe z jakich zobowiązań względem Spółdzielni się nie wywiązuje, skoro Statut pozwanej wyraźnie stanowi jakie kwoty na rzecz Spółdzielni powódka winna uiszczać. Pozwana wskazuje na obowiązek pokrywania przez powódkę bliżej nieokreślonych składek na działalność statutową, ale nie wskazuje podstawy prawnej ustalenia tych składek, ani stosownych uchwał organów w tym względzie. Pozwana nie przedstawiła żadnych dokumentów źródłowych odnośnie ustalenia wysokości danej opłaty i jej charakteru. Obowiązek udowodnienia zasadności opłat pobieranych przez Spółdzielnię spoczywa na Spółdzielni (tak art. 4 ust. 8 u.s.m.). Strona pozwana do dnia dzisiejszego takich dowodów nie przedstawiła poprzestając jedynie na określeniu kwoty zadłużenia mgliście wskazując, czego opłaty dotyczą. Niezależnie jednak od tego - do uchwalenia opłat konieczne jest przynajmniej określenie w tym celu kompetencji w Statucie, a w Statucie Spółdzielni brak jest postanowień umożliwiających Walnemu Zgromadzeniu wprowadzanie i ustalanie wysokości jakichkolwiek opłat, do których uiszczania zobowiązani byłiby członkowie Spółdzielni. Wobec powyższego – zdaniem powódki - brak było podstaw do wykluczenia powódki z grona Spółdzielni, a pozwana

Spółdzielnia - mimo licznych dołączonych pism do pozwu - nie przedstawiła żadnych dokumentów wskazujących, iż powódka posiada jakiegokolwiek zadłużenie względem Spółdzielni.

Pozwana ustosunkowując się do pisma powódki podniosła, że wszelkie twierdzenia o braku jakiegokolwiek roszczeń w stosunku do pozwanej są niewiarygodne. Pozwana wskazała, że opłaty na rzecz Spółdzielni znajdują oparcie w stosownych uchwałach i Statucie, a zwłaszcza w treści § 9 ust. 1. pkt. 11. i § 9 ust. 1 pkt. 7c). Powódka jako członek spółdzielni zobowiązana była uczestniczyć m.in. w kosztach bieżącego funkcjonowania spółdzielni, np. poprzez regularne uiszczanie składek członkowskich -pobieranych od początku funkcjonowania spółdzielni (obecnie na podstawie uchwały nr (...)) i nie kwestionowanych przez powódkę. Tym samym uporczywy brak regulowania opłat, zwłaszcza przy wcześniejszym uznaniu roszczenia, stanowi podstawę do wykluczenia ze spółdzielni. W ocenie pozwanej niewątpliwie doszło do zawinonego niewykonania przez członka bezspornego zobowiązania wobec spółdzielni, co może stanowić samoistną podstawę do wykluczenia.

Powódka odnosząc się do argumentacji przedstawionej w ostatnim piśmie przygotowawczym pozwanej jeszcze raz podkreśliła, że wpłaciła nieprzedawnione należności z tytułu opłat na rzecz Spółdzielni i w momencie podejmowania zaskarżonej uchwały Walne Zgromadzenie miało świadomość dokonania tych wpłat, co powinno zostać uwzględnione przez to Zebranie. Bezsprzecznie przedawnienie roszczenia pozwala członkowi Spółdzielni powstrzymać się ze świadczeniem. Skoro Spółdzielnia nie może dochodzić roszczeń na drodze sądowej, a członek ma prawo powoływać się na zarzut przedawnienia gwarantowany mu przez ustawę, to Spółdzielnia nie może ominąć niejako przepisów o przedawnieniu stosując bardziej surowy dla członka środek prawny, jakim jest wykluczenie w stosunku do wniesienia powództwa o zapłatę. Powołując się na stanowisko prezentowane w judykaturze podniosła, że do przyczyn wykluczenia nie zalicza się: powadzenia przez członka sporu majątkowego ze spółdzielnią, z tytułu niepłacenia przez członka spornych należności, choćby statut przewidywał dla takich wypadków sankcję wykluczenia. Nie jest rzeczą Sądu rozpoznającego już sprawę o wykluczenie ocenianie w tym zakresie samodzielnie spornego roszczenia, a zastosowanie sankcji z art. 24 par.1 prawa spółdzielczego z powodu zalegania członka spółdzielni z opłatami uzależnia się w zasadzie od wcześniejszego wytoczenia powództwa o zapłatę należności. Odniosła się również do prawnych możliwości żądania od członka spółdzielni mieszkaniowej zobowiązań na podstawie przepisu art. 4 ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Wyjaśniła, że od sierpnia 2007 r. w wyniku nowelizacji przepisów u.s.m. ustawodawca zdecydował, że członkowie spółdzielni, którzy oczekują na ustanowienie na ich rzecz spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego albo prawa odrębnej własności lokalu, zobowiązani są uczestniczyć w pokrywaniu kosztów budowy lokali przez wnoszenie wkładów mieszkaniowych lub budowlanych, natomiast ustawodawca uchylił możliwość nakładania na członków oczekujących wszelkich opłat z tytułu tzw. innych zobowiązań Spółdzielni związanych z budową, czy też bieżącym funkcjonowaniem Spółdzielni. Ponadto uznanie, że w oparciu o przepis statutowy można na podstawie zwykłej uchwały Walnego Zgromadzenia nakładać na członka opłaty jakiegokolwiek bez tłumaczenia ich zasadności i wysokości byłoby nie do pogodzenia z elementarnymi zasadami współżycia społecznego. Niezależnie jednak od powyższego zdaniem powódki nie ma wątpliwości, że na dzień podejmowania zaskarżonej uchwały nie zalegała z żadnymi nieprzedawnionymi płatnościami na rzecz pozwanej, ergo - niniejsze powództwo zasługiwało w pełni na uwzględnienie.

Na rozprawie w dniu 5.11.2015 r. powódka przez swojego pełnomocnika zmodyfikowała żądanie w ten sposób, że wskazała, iż domaga się uchylecia zarówno uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 26.06.2014r. jak i poprzedzającej ją uchwały Rady Nadzorczej z 28.05.2014r. w sprawie wykluczenia powódki z grona członków Spółdzielni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka przystąpiła do Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) z siedzibą we W. w roku 1989. Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa (...) założona została dla celów budowy osiedla domków jednorodzinnych w okolicy D.. Warunkiem przystąpienia członków do Spółdzielni było wpłacenie wkładu budowlanego. Przystępujący członkowie wpłacali różne kwoty w zależności od planowanego zakupu nieruchomości. Powódka przy przyjęciu do Spółdzielni wpłaciła kwotę stanowiącą sumę około 9 milionów starych złotych (w walucie przed denominacją).

Ze środków finansowych zgromadzonych tytułem wkładów budowlanych Spółdzielnia zakupiła grunt stanowiący działkę rolną, o powierzchni ponad 18 ha w miejscowości S., gmina D..

W dniu 12 marca 1990 r. powódka zawarła ze Spółdzielnią umowę w sprawie określenia kolejności przydziału działki, po spełnieniu warunków miała otrzymać działkę oznaczoną nr (...).

(dowód: umowa w sprawie kolejności przydziału działek- k. 8-9, zeznania A. W., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28 , przesłuchanie powódki T. S., e- protokół z 05.11.2015 r. 02:56- 13:17, przesłuchanie likwidatura Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52).

Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa (...) we W. planowała przystąpić do realizacji inwestycji budowy osiedla domów jednorodzinnych. Zakupiła sprzęt budowlany, zawierała umowy inwestycyjne, zamawiała projekty pod budowę zaciągając w tym celu zobowiązania finansowe na wysoką skalę. W okresie 2003/ 2004 doszło do zapaści finansowej Spółdzielni. Spółdzielnia (...) posiadała zadłużenie i nie miała środków na rozpoczęcie budowy. Zakupiona nieruchomość miał zostać zlicytowana w postępowaniu egzekucyjnym.

(dowód: zeznania A. W. , e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28 , przesłuchanie likwidatura Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52, uchwała nr (...) k-.200).

Powódka od roku 1999 do roku 2004 była członkiem Rady Nadzorczej Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) we W..

(okoliczność bezsporna)

Aby nie doprowadzić do licytacji członkowie Spółdzielni (...) musieli zgromadzić niezbędne środki finansowe. Zebrali wówczas kwotę 85 tysięcy złotych. Powódka nie partycypowała w tych kosztach.

Wszystkich członków obowiązywała wówczas składka roczna z tytułu opłat członkowskich wynosząca 400 zł rocznie.

Uchwałą nr (...) Spółdzielnia zobowiązała członków do uiszczenia kwoty 1.500 zł tytułem uregulowania zobowiązania Spółdzielni wobec innych podmiotów- pod rygorem wykluczenia. Żaden z członków tej uchwały nie zaskarżył.

Członkowie Spółdzielni (...) wspólnymi siłami ratowali Spółdzielnię przed upadkiem. Dzięki takiemu wsparciu Spółdzielnia zaczęła powoli wychodzić z zadłużenia . Wprowadzono nowe rejestry, od tej pory gromadzono dokumentację, wynajęto siedzibę dla Spółdzielni, zatrudniono prawników.

(dowód: uchwałą nr (...) k.200, zeznania A. W. , e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33-42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28, przesłuchanie likwidatura Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52

Od 2004 r. na corocznym zebraniu Walnego Zgromadzenia, przy podejmowaniu uchwały poddawane były pod głosowanie sprawozdania finansowe Rady Nadzorczej, bilans Spółdzielni, uzgadniano planowane wydatki.

W uchwale nr(...) z 2007 r. Członkowie Spółdzielni wyrazili zgodę na podniesienie składki na działalność statutową spółdzielni z kwoty 400 zł do kwoty 600 zł za rok, płatnej jednorazowo do 30 czerwca, począwszy od stycznia 2007 r. Uchwała nie została zaskarżona. Każdy członek płacił składkę w tej samej wysokości.

(dowód: uchwała nr (...)z 30.05.2007 r. – k. 202, zeznania A. W. , e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28 , przesłuchanie likwidatura Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52).

Składki na działalność statutową przeznaczone były na pokrycie zobowiązań z tytułu podatku gruntowego od nieruchomości (od roku 2010 obowiązywał podatek tylko od terenów uzbrojonych czyli dróg), opłaty rejestrowe, opłaty do KRS, później pokrywane były też opłaty za wynajęcie siedziby Spółdzielni i wynagrodzenia zatrudnionych pracowników. By pokryć niektóre zobowiązania Spółdzielni zmuszona była sprzedać część działek.

(dowód: zeznania A. W. , e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28 , przesłuchanie powódki T. S., e-protokół z 05.11.2015 r. 02:56- 13:17, przesłuchanie likwidatora Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52).

Od roku 1995 r. powódka nie płaciła składek członkowskich na cele statutowe Spółdzielni. Za lata 1995-2005 powstało na koncie powódki zadłużenie w wysokości 3.800 zł.

(okoliczność bezsporna, nadto korespondencja mailowa z 28.05.2014 r. – k. 115).

Powódka decyzją Rady Nadzorczej - uchwałą nr (...) została wykluczona ze Spółdzielni w 2005 r. za niepłacenie składek, wobec niespełnienia wymagań zawartych w art. 61 ust. 2 Statutu Spółdzielni.

(dowód: uchwała RN z dnia 06.07.2005 nr (...) w sprawie wykluczenia członka spółdzielni k. 121, zeznania A. W. , e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28, przesłuchanie likwidatora Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52).

Powódka odwołała się wówczas do Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni od przedmiotowej uchwały, podając, że nie jest w stanie płacić regularnych składek na rzecz Spółdzielni, albowiem w chwili obecnej nie pracuje. Podczas składania ustnych wyjaśnień zadeklarowała spłatę zobowiązania w ratach, w terminie 6 miesięcy pod daty Walnego Zgromadzenia. Podjęto wówczas uchwałę (...) z dnia 26.04.2006 r. uchylającą uchwałę RN nr (...) z dnia 6.07.2005 r. wykluczającą powódkę ze Spółdzielni, uzależniając dalsze członkostwo od uregulowania zobowiązań wobec pozwanej.

(**dowód:** odwołanie powódki od uchwały RN nr (...) k. 122, uchwała WZ nr (...) z dnia 26.04.2006 w sprawie uchylenia uchwały o wykluczeniu powódki - k. 124-125, pismo pozwanej z dnia 08.05.2006r.- k. 126, pismo pozwanej z dnia 03.07.2006 r., zeznania A. W. , e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28 , przesłuchanie likwidatora Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52.).

Powódka jednak nadal nie dokonywała żadnych wpłat.

Zarząd Spółdzielni zwrócił się pismem z 9.11.2006 r. z wnioskiem o ponowne wykluczenie powódki wskazując, że T. S. nadal nie wypełnia zadeklarowanych terminowo zobowiązań wobec Spółdzielni i nie wpłaciła żadnej z deklarowanych zaległych rat. Spółdzielnia (...) wezwała ponownie powódkę do zapłacenia zaległych zobowiązań w kwocie 3.800 zł w tym celu wzywając ją do osobistego stawiennictwa.

(dowód: uchwała Zarządu (...) we W. z dnia 08.11.2006 nr (...) w sprawie wniosku o wykluczenie powódki z członków spółdzielni – k. 127, wniosek Zarządu z dnia 13.11.2006 o anulowanie uchwał, k. 130, zeznania A. W., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28 , przesłuchanie likwidatora Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52.).

Ponowne wykluczenie powódki nastąpiło uchwałą nr (...) z dnia 14.02.2007 r.

Uchwała wysłana listem poleconym nie została doręczona powódce, która w międzyczasie zmieniła miejsce zamieszkania.

(dowód: uchwała RN z dnia 14.02.2007 nr (...) w sprawie wykluczenia powódki jako członka spółdzielni- k. 131v, zeznania A. W., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28, przesłuchanie powódki T. S., e-protokół z 05.11.2015 r. 02:56- 13:17, przesłuchanie likwidatura Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52).

W roku 2010 powódka zmieniła adres zamieszkania nie informując Spółdzielni. W związku z tym nie była ona skutecznie zawiadomiona o terminach zebrań. Kontakt z powódką nawiązano ponownie w roku 2014.

(okoliczność bezsporna)

W 2008 r. spłacone zostały wszystkie zaległości finansowe Spółdzielni. Brak było jednak środków na budowę osiedla domów. Podjęto wówczas decyzję o likwidacji Spółdzielni. Aby jednak likwidacja była możliwa i każdy z członków mógł otrzymać wydzieloną część nieruchomości należało wpiąć teren działki należącej do Spółdzielni, by następnie podzielić go na mniejsze działki.

Przeprowadzeniem uzbrojenia terenu zajęła się firma, która swoje wynagrodzenie uzyskała poprzez przekazanie jej części nieruchomości.

Składki członkowskie członków przekazywane były na opłaty urzędowe, mapki, wypisy i wyrisy.

(dowód: zeznania A. W., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 07:15- 16:33, zeznania M. S., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 16:33- 42:03, zeznania A. J., e-protokół z dnia 03.09.2015 r. 42:34- 01:06:28 , przesłuchanie powódki T. S., e-protokół z 05.11.2015 r. 02:56- 13:17, przesłuchanie likwidatura Spółdzielni (...), e-protokół z 05.11.2015 r. 13:26- 59:52).

Zadłużenie powódki wobec pozwanej wynosi 9.200 zł. Są to należności z tytułu opłat na rzecz Spółdzielni, na które składają się opłaty członkowskie za lata 1995 – 2006 w wysokości po 400 zł rocznie (3.800 zł) oraz w latach od 2007 r. do 2014 r. – po 600 zł rocznie (5.400 zł). Powódka nie uzupełniła także wkładu budowlanego, zadłużenie z tego tytułu wynosi 1.620 zł.

(dowód: korespondencja mailowa z 28 maja 2014 – k. 115).

W związku z planowaną likwidacją Spółdzielni (którą ostatecznie rozpoczęto w 2013 roku) w styczniu 2014 r. zaproszono powódkę na spotkanie w celu omówienia spraw członkowsko- reorganizacyjnych, na którym poinformowano powódkę o jej sytuacji prawnej i zadłużeniu wobec Spółdzielni.

(dowód zaproszenie k.110).

Pismem datowanym na dzień 20.03.2014r. powódka wezwała Spółdzielnię do wywiązania się umowy z 12.03.1990 r. i przydzielenia działek budowlanych adekwatnych do wpłaconej kwoty z terenu nieruchomości, jakie posiada Spółdzielnia objętych KW (...) prowadzoną przez SR w Oleśnicy.

(dowód: pismo z 12.03.2014 r. – k. 11).

Wezwana do złożenia osobistych wyjaśnień w dniu 24.03.2014r. powódka podtrzymała stanowisko wyrażone w piśmie z 20.03.2014r., bez odniesienia się do zaległości finansowych.

Kolejnym pismem z 8.05.2014r. powódka wezwała Spółdzielnię do zaspokojenia jej roszczeń na podstawie uprawnień członkowskich.

(dowód: pismo z 08.05.2014 r. – k.12, pismo powódki skierowane do WZ k. 13-15).

W związku z powyższym wobec braku uregulowania zaległości i uzupełnienia wkładu budowlanego (od 2006 r. powódka pomimo złożonych deklaracji nie wniosła żadnych opłat). Rada Nadzorcza na podstawie § 42 i 44 Statutu Spółdzielni podjęła uchwałę nr (...) z dnia 28.05.2014 r. o wykluczeniu powódki z grona członków Spółdzielni.

Członkowie Walnego Zgromadzenia po wysłuchaniu T. S., przy braku jakichkolwiek deklaracji uzupełnienia zaległych opłat, podjęli decyzję o utrzymaniu w mocy uchwały Rady Nadzorczej i skreśleniu powódki z grona członków. Uchwała podjęta została większością głosów tj. 33 głosów przy 44 głosujących.

(dowód: uchwała RN z dnia 24.03.2014 nr (...) w sprawie wykluczenia powódki jako członka Spółdzielni- k. 132, pismo pozwanej z dnia 20.08.2014, k. 133, uchwała WZ z dnia 26.06.2014 r. nr (...) - k. 134, pismo pozwanej z dnia 04.06.2014, - k. 137, uchwała RN z dnia 28.05.2014 nr (...) w sprawie wykluczenia powódki jako członka Spółdzielni – k. 139).

Statut Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) we W. podjęty przez Zarząd w dniu 25.04.2013 r.:

§ 42 Statutu stanowi, że członek może być wykluczony w wypadku gdy z jego winy dalsze pozostawanie w Spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami Statutu albo z zasadami współżycia społecznego. Wykluczenie może w szczególności nastąpić gdy członek:

- 1) świadomie szkodzi spółdzielni lub działał wbrew jej interesom;
- 2) poważnie narusza zasady współżycia społecznego;
- 3) uporczywie narusza postanowienia Statutu, regulaminów i innych uchwał organów Spółdzielni;
- 4) uporczywie uchyla się od wykonywania istotnych zobowiązań wobec Spółdzielni, a w szczególności gdy nie uiszcza należnych opłat za co najmniej 6 miesięcy;
- 5) świadomie wprowadza w błąd Spółdzielnię w celu uzyskania należnych mu korzyści;
- 6) świadomie nie wywiązuje się z zobowiązań finansowych wobec Spółdzielni, a które to zobowiązania wynikają z postanowień Statutu i uchwał organów Spółdzielni;
- 7) świadomie wprowadza Spółdzielnię w błąd w celu nabycie określonych uprawnień.

§ 44 Statutu przewiduje, że wykluczenia albo wykreślenie dokonuje Rada Nadzorcza na wniosek Zarządu albo z własnej inicjatywy – zwykłą większością głosów. Na posiedzenie, na którym ma być rozpatrywana sprawa Rada Nadzorcza wzywa zainteresowanego członka lub jego pełnomocnika, jeśli takiego pełnomocnika ustanowił. Jeśli członek nie przybędzie bez usprawiedliwienia Rada Nadzorcza może rozpatrzyć wniosek bez wysłuchania członka Spółdzielni. O wykluczeniu zawiadamia się członka listem poleconym w ciągu 14 dni od daty podjęcia uchwały. Do zawiadomienia dołącza się uzasadnienie decyzji wraz z podaniem trybu i terminu odwołania. Wykluczonemu członkowi przysługuje odwołanie do Walnego Zgromadzenia w ciągu 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wykluczeniu. Odwołanie powinno być rozpatrzone na najbliższym Walnym Zgromadzeniu.

W §9 Statutu ustalono, że członek Spółdzielni jest obowiązany:

- 1) wnieść wpisowe i zadeklarowane udziały,
- 2) wnieść wkład budowlany na pokrycie kosztów budowy lokalu określonego w umowie,
- 3) pokryć koszty związane z wyodrębnieniem własności lokalu przewidziane w przepisach dotyczących dokonania podziału i wyodrębnienia własności nieruchomości,
- 4) stosować się do postanowień statutu, regulaminów i innych uchwał organów Spółdzielni,

5) dbać o dobro i rozwój Spółdzielni, o poszanowanie jej mienia i o jego

zabezpieczenie,

6) uiszczać co miesiąc z góry do 10 –go dnia miesiąca opłaty na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem lokalu, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości wspólnych., eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie Spółdzielni, a nadto zobowiązań Spółdzielni z innych tytułów,

7) uczestniczyć w zobowiązaniach Spółdzielni wobec osób trzecich, a w szczególności:

a) z tytułu spłat kredytów zaciągniętych przez Spółdzielnię na finansowanie inwestycji i remontów,

b) z tytułu poniesionych a nie zrefundowanych przez Skarb Państwa kosztów scalania i podziału nieruchomości, jak również kosztów z tytułu oznaczenia poszczególnych nieruchomości obejmujących budynek lub budynki, w których ustanowiono odrębną własność,

c) uczestniczyć w pokrywaniu strat Spółdzielni do wysokości zadeklarowanych udziałów,

d) zawiadomić Spółdzielnię o zmianie danych zawartych w deklaracji przystąpienia w poczet członków oraz mających wpływ na stosunki cywilno-prawne ze Spółdzielnią(...)

11) uczestniczyć w ponoszeniu innych kosztów wynikających uchwał Walnego Zgromadzenia.

(dowód: Statut Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) we W. podjęty uchwałą nr (...) – k. 83- 109).

Sąd zważył, co następuje:

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd uznał, że roszczenie powódki nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisami art. 42 § 3 i 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze (Dz. U.2013. 1443 j.t.) wykluczony członek spółdzielni może wytoczyć powództwo o uchylenie uchwały z powodu jej sprzeczności z prawem lub postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami, albo gdy uchwała miała na celu pokrzywdzenie członka. W § 6 w/w artykułu ustawy wskazano, że powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia powinno być wniesione w ciągu sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia, jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania - w ciągu sześciu tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia.

W niniejszej sprawie powództwo o uchylenie uchwały nr (...) z 26.06.2014r. jak i wcześniejszej uchwały Rady Nadzorczej z 28.05.2014 r. o wykluczeniu powódki z grona członków zostało wniesione w terminie i z zachowaniem przewidzianej procedury. Okoliczności tej pozwana nie kwestionowała. Główne zarzuty kierowane były do kwestii merytorycznych stanowiących podstawę podjęcia kwestionowanych uchwał.

W pierwszej kolejności należało zatem rozważyć, czy zachowanie powódki wyczerpywało dyspozycję art. 24 § 2 prawa spółdzielczego w świetle którego „wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami”. Statut pozwanej Spółdzielni w § 42 przewiduje z kolei, że wykluczenie członka spółdzielni może nastąpić, gdy członek w szczególności: „świadomie szkodzi Spółdzielni lub działa wbrew jej interesom (...), poważnie narusza zasady współżycia społecznego (...), uporczywie narusza postanowienia Statutu, regulaminów i innych uchwał organów Spółdzielni (...), uporczywie uchyla się od wykonywania istotnych zobowiązań wobec spółdzielni, a w szczególności gdy nie uiszcza należnych opłat za co najmniej 6 miesięcy (...), świadomie nie wywiązuje się z zobowiązań finansowych wobec spółdzielni, a które to zobowiązania wynikają z postanowień statutu i uchwał organów Spółdzielni”.

Wynika z tych przepisów i postanowień, że możliwość doprowadzenia do wygaśnięcia stosunku członkostwa przez wykluczenie istnieje tylko wówczas, gdy czyn członka jest pod względem przedmiotowym sprzeczny z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami, a pod względem podmiotowym - zawiniony (wina umyślna lub niedbalstwo).

W procesie o uchylenie uchwały wykluczającej członka ze spółdzielni, to strona pozwana, stosownie do reguły dowodowej określonej w art. 6 k.c., ma obowiązek wykazać, że istniała podstawa do podjęcia uchwały o wykluczeniu, zatem to na pozwanej Spółdzielni ciążył obowiązek udowodnienia, że istniały podstawy wykluczenia oraz, że zachowanie powódki było bezprawne, zawinione i nakierowane na szkodzenie Spółdzielni. Podstawa wykluczenia musi być przy tym takiej wagi, która uzasadniałaby niemożność pogodzenia dalszego pozostawiania członka w spółdzielni z postanowieniami statutu lub z zasadami współżycia społecznego.

Sąd po rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy doszedł do wniosku, że uchwała Rady Nadzorczej z 28.05.2014 r. o wykluczeniu powódki z pocztu członków Spółdzielni, jak również utrzymująca ją w mocy uchwała Walnego Zgromadzenia z 26.06.2014 r., którą powódka zaskarżyła zgodnie z art. 42 ustawy prawo spółdzielcze, nie naruszają przepisów prawa i nie zachodzą podstawy do ich uchylenia.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie dołączonych dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana przez strony postępowania, jak i nie budziła wątpliwości Sądu. Sąd ustalił stan faktyczny także na podstawie niekwestionowanych zeznań świadków A. W., M. S., A. J.. Sąd uznał zeznania świadków za wiarygodne i rzetelne. Sąd dał także wiarę zeznaniom powódki T. S. oraz przedstawicielowi pozwanej - likwidatorowi Spółdzielni B. B., które uznał za wiarygodne, znajdujące odzwierciedlenie w rzeczywistym przebiegu zdarzeń.

Powodem podjęcia uchwały o wykluczeniu, jak wynikało z treści uchwały Rady Nadzorczej z 28.05.2014r. było zadłużenie powódki z tytułu opłat członkowskich. Podstawę wykluczenia powódki stanowił § 42 Statutu Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) we W. przewidujący, że wykluczenie może nastąpić w szczególności, gdy członek uporczywie uchyla się od wykonywania istotnych zobowiązań wobec Spółdzielni, a w szczególności gdy nie uiszcza należnych opłat za co najmniej 6 miesięcy; świadomie nie wywiązuje się z zobowiązań finansowych wobec Spółdzielni, a które to zobowiązania wynikają z postanowień Statutu i uchwał organów Spółdzielni, uporczywie narusza postanowienia Statutu, regulaminów i innych uchwał organów oraz świadomie szkodzi spółdzielni lub działał wbrew jej interesom, a także poważnie narusza zasady współżycia społecznego. W uzasadnieniu uchwały RN nr (...) z 24.03.2014 r., jak i tożsamej uchwały nr (...) z 28.05.2014 r. stwierdzono, iż powódka nie wywiązuje się z zobowiązań finansowych wobec Spółdzielni. Już wcześniej bowiem uchwałą z 2005 r. została wykluczona z grona członków i wskutek odwołania, po osobistych wyjaśnieniach złożonych przed członkami oraz zadeklarowania chęci ratalnego wniesienia zaległych opłat w terminie 6 miesięcy, przywrócono członkostwo T. S.. Pomimo złożonej deklaracji powódka nadal nie wywiązywała się z zobowiązań i od 2006 r. nie wniosła żadnych opłat. Wezwana w dniu 26.03.2014r. podtrzymała swoje stanowisko w zakresie żądania wydania działek z wydzielonej części nieruchomości, nie odnosząc się do istniejących zaległości wobec Spółdzielni. Ta uchwała Rady Nadzorczej została utrzymana w mocy przez uchwałę Walnego Zgromadzenia z 26.06.2014 r. W tym miejscu należy wyjaśnić, że choć uchwała Walnego Zgromadzenia nie zawierała sama w sobie uzasadnienia, nie mogło to stanowić podstawy zarzutu co do jej treści. W tej materii należy przede wszystkim wskazać, że ustawodawca nie zdefiniował pojęcia uzasadnienia na użytek prawa spółdzielczego. Tym samym należy przyjąć, że uzasadnieniem jest każda informacja pozwalająca poznać adresatowi motywy działania autora wypowiedzi i ewentualnie pozwolić mu na merytoryczną obronę swoich praw. W niniejszej sprawie pozwana odwołując się do uchwały Rady Nadzorczej taką podstawę wykazała.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, bez wątpienia powódka naruszyła obowiązki ciążące na niej jako na członku Spółdzielni. Jednym z takich obowiązków jest bowiem terminowe wywiązywanie się ze wszystkich zobowiązań na rzecz Spółdzielni, w tym uiszczanie opłat członkowskich (§9 pkt 6, 7 i 11 Statutu). Statut (§ 42) w zakresie odnoszącym się do podstaw wykluczenia wymagał, aby zaleganie z opłatami przez członka Spółdzielni nosiło znamiona uporczywości, a więc powinno wykazywać cechy wielokrotnego zawinionego naruszenia czy niewykonywania obowiązków członkowskich. Jak ustalono i co jest bezsporne, powódka przez okres blisko 20

letni tj. od 1995 r. zalegała z opłatami na rzecz Spółdzielni. Już po podjęciu uchwały Rady Nadzorczej o jej wykluczeniu w dniu Walnego Zgromadzenia uiszcza kwotę tych należności jedynie za ostatnie 3 lata.

Oceniając zachowanie powódki w kontekście niewywiązywania się z zobowiązań finansowych wobec spółdzielni odwołać należy się do zarysowanej linii orzecznictwa, gdzie wskazano, że jeżeli przyczyną wykluczenia członka ze spółdzielni było nieuregulowanie obciążających go należności na rzecz spółdzielni, przy ocenie zasadności wykluczenia decydujące znaczenie ma nie to, czy istotnie członek miał obowiązek należności te uiszczyć, lecz to, czy sprzeciwiając się ich płaceniowi miał, przynajmniej w swoim przekonaniu, usprawiedliwione podstawy do powstrzymania się ze świadczeniem. Przyjęto także, że jeżeli między członkiem a spółdzielnią trwa spór wynikający z wzajemnych zarzutów dotyczących niewykonywania zobowiązań i członek spółdzielni z tej przyczyny miał, przynajmniej w swoim przekonaniu, uzasadnione podstawy do powstrzymania się ze spełnieniem obciążających go świadczeń, nie ma z reguły podstaw do zakwalifikowania takiego postępowania jako zawinionego i uporczywego działania na szkodę spółdzielni, w rozumieniu art. 24 prawa spółdzielczego (wyrok SN z 26 września 2007r., sygn. akt IV CSK 122/07, M. S. (...); wyrok SN z 19 lutego 2002r., sygn. akt IV CKN 789/00, LEX 78369). W świetle judykatury do przyczyn wykluczenia nie zalicza się: a) prowadzenia przez członka sporu majątkowego ze spółdzielnią (wyrok SN z 25 października 1972r. II PR 301/72, OSNC 1973, nr 11, poz. 199), b) niepłacenia przez członka spornych należności, choćby statut przewidywał dla takich przypadków sankcję wykluczenia, chyba, że należności te przestały być sporne lub zostały zasadzone prawomocnym wyrokiem sądowym, ale nadal pozostają niezapłacone (wyrok SN z 12 marca 2003r.).

Przy bezspornej kwestii długoletniego zalegania przez powódkę z opłatami na rzecz Spółdzielni problemem zasadniczym była odpowiedź na pytanie, czy postępowanie powódki można uznać za zawinione. Przypomnieć bowiem należy, że w myśl art. 24 § 1 prawa spółdzielczego możliwość rozwiązania stosunku członkostwa przez wykluczenie istnieje tylko wówczas, gdy czyn członka jest pod względem przedmiotowym sprzeczny z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami, a pod względem podmiotowym - zawiniony (wina umyślna lub niedbalstwo). Winę umyślną (dolus) można przypisać członkowi tylko wtedy, gdy jego stosunek psychiczny do czynu jest świadomy, a ponadto gdy członek, mając świadomość szkodliwości skutku swego postępowania, celowo do niego zmierza. Jeśli zaś chodzi o określenie rażącego niedbalstwa (culpa lata), to co prawda nie ma żadnej oficjalnej definicji, jednakże z dostępnego orzecznictwa Sądu Najwyższego i piśmiennictwa wynika, że rażące niedbalstwo jest postacią winy nieumyślnej i mamy z nim do czynienia także wówczas, gdy stopień naganności postępowania drastycznie odbiega od właściwego w danych warunkach zachowania się osoby.

W niniejszej sprawie obowiązek uiszczania corocznych opłat na rzecz Spółdzielni niezbitnie wynikał z postanowień statutowych Spółdzielni (§ 9 Statutu), jak i podejmowanych na podstawie wskazanego w Statucie upoważnienia uchwał Walnego Zgromadzenia. Wskazać tu można między innymi uchwałę nr 8 z 30.05.2007 r., w której na członków nałożono obowiązek uiszczania składki rocznej w wysokości 600 zł, w miejsce istniejącej wcześniej składki w kwocie 400 zł. Trudno uznać, że powódka nie była świadoma tak określonych obowiązków. Wiedziała też o konieczności uiszczenia tej opłaty ze względu na istniejące zadłużenie Spółdzielni i jej stałe zobowiązania wynikające np. z tytułu podatku od nieruchomości. Powódka była bowiem członkiem Rady Nadzorczej przez okres dwóch kadencji od 1999 r. do 2004 r. Była więc zorientowana w stanie finansów Spółdzielni, które - w szczególności właśnie w tamtym okresie - były w bardzo złej kondycji. Członkostwo w Radzie Nadzorczej w sposób szczególny wskazuje na konieczność przestrzegania przez siebie i innych obowiązującego w pozwanej Spółdzielni prawa. Przez cały okres biernej postawy powódka nie kwestionowała wysokości ani konieczności ponoszenia opłaty. Żadna z uchwał, które nakładały takie zobowiązanie nie została przez powódkę, ani innego członka Spółdzielni zaskarżona. Twierdzenia powódki, że zwracała się do organów Spółdzielni o wyjaśnienie podstaw ustalonej opłaty, nie zostały potwierdzone w materiale dowodowym. Zeznający świadkowie wskazywali raczej, że powódka przez cały ten okres, gdy już nie była członkiem Rady Nadzorczej, nie interesowała się sprawami finansowymi Spółdzielni. Dzwoniła co kilka lat do jednego z członków pytając jedynie o dalszy byt Spółdzielni, nie uczęszczała na zebrania, na których omawiane były sprawy finansowe. Jak wskazywali świadkowie na każdym zebraniu dyskutowane były kwestie finansowe i omawiane strategie działania zmierzające do zmniejszenia zadłużenia. Powódka nie przedsięwzięła odpowiednich działań celem rozwiązania problemu swego zadłużenia. Trudno więc uznać, że jej działalność pozostaje w jakikolwiek

sposób usprawiedliwione. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 19 lutego 2002 r. (IV CKN 789/00, LEX nr 78369) o winie i uporczywości uchylania się od wykonania zobowiązania członka spółdzielni można mówić w sytuacji, gdy nie jest sporny ani tytuł zobowiązania, ani jego wysokość, a mimo to członek spółdzielni nie wykonuje go przez dłuższy czas bez usprawiedliwionej przyczyny.

Co istotne również, powódka została już raz wykluczona ze spółdzielni - w 2005 r. za niepłacenie składek członkowskich. Powódka odwołała się wówczas do Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni, a podczas składania ustnych wyjaśnień zadeklarowała spłatę zobowiązania w ratach. Walne Zgromadzenie podjęło wówczas uchwałę uchylającą uchwałę Rady Nadzorczej wykluczającą powódkę ze spółdzielni, przy czym treść uchwały Walnego Zgromadzenia wskazuje, iż uchylono uchwałę Rady Nadzorczej o wykluczeniu warunkowo, uzależniając dalsze członkostwo od uregulowania zobowiązań wobec pozwanej. Powódka jednak nadal nie dokonywała żadnych wpłat. Ponowne wykluczenie powódki nastąpiło w 2007 r. Jednak w związku z planowaną likwidacją spółdzielni (którą ostatecznie rozpoczęto w 2013 roku) nie chcąc dopuścić do pokrzywdzenia powódki, zaproszono powódkę na spotkanie, na którym poinformowano ją o sytuacji prawnej i zadłużeniu wobec Spółdzielni. Powódka w kierowanej do Spółdzielni korespondencji nie ustosunkowała się do kwestii swojego 25-letniego zadłużenia, zażądała jedynie przekazania jej dwóch działek, które według jej szacunków odpowiadają wielkości wniesionego przez nią wkładu budowlanego. Takie stanowisko podtrzymała na zebraniu Rady Nadzorczej w dniu 26.03.2014r., co skutkowało podjęciem spornej uchwały Rady o jej wykluczeniu. W dniu 26.06.2014 r., tj. w dniu odbycia się Walnego Zgromadzenia, które rozpatrywało odwołanie od uchwały Rady Nadzorczej, powódka wpłaciła kwotę 1.800 zł, resztę należności z tytułu zaległych opłat uznając za przedawnioną. W trakcie Walnego Zgromadzenia powódka kategorycznie odmówiła uzupełnienia pozostałych zaległości, do których nie czuła się zobowiązana, pomimo, iż wpłat tych dokonali wszyscy pozostali członkowie Spółdzielni.

Przypomnieć należy, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem prezentowanym w judykaturze i doktrynie członek zachowujący się niedbale (chodzi o zwykle niedbalstwo czy culpa tevissima) nie podlega - w myśl literalnej wykładni przepisów - ani wykreśleniu ani wykluczeniu. Nie oznacza to jednak, iż niedbalstwo członka spółdzielni nie może być przyczyną usunięcia go ze spółdzielni. Może to być mianowicie podstawa do wykluczenia członka ze spółdzielni, jeśli niedbale zachowanie członka jest uporczywe i jednocześnie spełnia kryterium z art. 24 § 1 pr. sp. (czyli zachowanie takie nie pozwala pogodzić dalszego pozostawania członka w spółdzielni z postanowieniami statutu lub dobrymi obyczajami). Zwykle zaniedbania występujące uporczywie stanowią bowiem jako całość rażące niedbalstwo (tak K. K. Komentarz do ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.05.122.1024).

W ocenie Sądu działanie powódki wyczerpuje znamiona rażącego niedbalstwa. Nie jest to bowiem jednostkowy przypadek nieuiszczenia należności, ale niejako już stan permanentny, nie zmieniający się mimo deklaracji powódki. Powódka była już wcześniej wykluczona ze spółdzielni, a zatem miała ona świadomość, jakie są skutki braku wpłat opłat na rzecz spółdzielni. W tej sytuacji należy uznać, że jej zachowanie w postaci dalszego braku jakichkolwiek wpłat winno być ocenione jako nacechowane rażącym niedbalstwem. Znajduje to potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2.09.2014 r., sygn. akt I ACa 387/14. Wskazano tam, że „przepis art. 24 § 2 ustawy z 1982 r. - prawo spółdzielcze stanowi jedynie ogólnie, iż wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w spółdzielni byłoby sprzeczne z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami. O istnieniu winy umyślnej można mówić wówczas, gdy stosunek psychiczny członka do jego czynu jest świadomy, a ponadto gdy dany członek, mając świadomość szkodliwości skutku swojego postępowania, chce tego dokonać lub godzi się na to. Z rażącym niedbalstwem mamy do czynienia wtedy, gdy członek spółdzielni nie zachował staranności, jakiej można wymagać, mimo że możliwość wystąpienia skutku mógł przewidzieć.”

Ponadto przy ocenie zasadności wykluczenia konieczne jest zbadanie wagi uchybienia, stopnia winy i skutków dla spółdzielni z punktu widzenia możliwości dalszego pozostawania członka w spółdzielni (wyrok SN z 19 marca 2003r., sygn. akt I CKN 144/01, L.).

Zachowanie powódki ze względu na przytoczone okoliczności oceniane powinno być negatywnie. Nie zmienia tej oceny fakt, że w dniu podjęcia zaskarżonej uchwały powódka uiściła zaległości za ostatnie trzy lata (kwotę 1.800 zł), podnosząc zarzut przedawnienia co do pozostałych należności. Podniesienie tego rodzaju zarzutu, który byłby skuteczny w procesie o zapłatę, nie powoduje, że przedmiotowe roszczenie nie istnieje, istnieje nadal, choć nie podlega uwzględnieniu przez sąd oraz przymusowej egzekucji. Ponadto upływ przedawnienia nie anuluje faktu, że po stronie powódki występowała zaległość w regulowaniu składek na rzecz pozwanej przez okres 18 lat. To zaś bezsprzecznie wskazuje na rażące niedbalstwo po stronie powódki w wywiązywaniu się z finansowych obowiązków członka spółdzielni. Takie zachowanie powódki nieprzychylnie jest oceniane z punktu widzenia zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów. Jak bowiem zeznawali świadkowie- członkowie Spółdzielni, wiele osób, podobnie jak powódka było w trudnej sytuacji finansowej. Pomimo tego jednak regulowali swoje należności wobec Spółdzielni. Jeśli powstały zaległości regulowali je pod groźbą wykluczenia. Członkowie którzy wpłacili zaległości zostali przywrócenii w poczet członków (k.140). Inni członkowie zmuszeni byli do odsprzedaży swoich praw członkowskich, niektórzy nawet musieli wystąpić ze Spółdzielni uzyskując jedynie wypłatę niezwaloryzowanego wkładu. Każdy z członków świadomy był konsekwencji, jakie niesie za sobą konieczność uiszczenia regularnych wpłat i związane z tym ryzyko wykluczenia. Jak podkreślali to słuchani świadkowie to, że cały proces istnienia Spółdzielni (...) doprowadził ostatecznie do likwidacji tej Spółdzielni i sprzedaży członkom wydzielonych działek jest zasługą tych członków, którzy zdołali wspólnymi siłami ponieść ciężar finansowy, jaki spoczywał na Spółdzielni w okresie, gdy zagrożony był jej byt prawny, groziła licytacja wspólnej nieruchomości. To dzięki wsparciu członków zdołano uezbiierać niezbędną sumę na pokrycie najpilniejszych zobowiązań. Później przez kolejne lata, aż do roku 2008, członkowie partycypowali w kosztach wnosząc opłaty roczne właśnie w celu redukcji zadłużenia jakie ciążyło na Spółdzielni. Wpłacając te kwoty ponosili w pewnym sensie ryzyko, gdyż w owym czasie byt spółdzielni był niepewny. Pomimo trudności udało się doprowadzić do finału i w tej chwili członkowie mogą za swój wkład uiszczony przed 25 laty otrzymać wydzielony kawałek działki. Powódka natomiast od 1995 r. nie partycypowała w żadnych kosztach utrzymania tej Spółdzielni, a uaktywniła się dopiero, gdy pojawiła się już możliwość otrzymania działki. Dlatego takie zachowanie powódki, w konfrontacji z postawą pozostałych członków nie jest do pogodzenia z zasadami współzycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Powódka podnosząc zarzut przedawnienia uniknęła konieczności partycypowania w finansach spółdzielni za bez mała 18 -letni okres. Takie zachowanie nie może być uznane za usprawiedliwione w stosunku do innych członków i też samej Spółdzielni, która przez wiele lat zwodzona była obietnicami powódki i nie podejmowała w stosunku do powódki bardziej stanowczych kroków. Zaznaczyć trzeba, że członkostwo w spółdzielni jest dobrowolne (art. 1 § 1 prawa spółdzielczego) i w sytuacji, gdy konkretna osoba nie akceptuje przewidzianych statutem warunków zrzeszania się, to może zrezygnować z uczestnictwa w spółdzielni, zresztą taką propozycję odsprzedaży swojego udziału powódka miała. Nie ulega natomiast wątpliwości, że będąc członkiem spółdzielni jest zobowiązana przestrzegać postanowień jej statutu.

Sąd, dzielając w pełni przedstawioną wyżej wykładnię przytoczonego przepisu art. 24 § 1 prawa spółdzielczego i nawet mając na uwadze wyjątkowość ustanowionej w nim sankcji wobec członka za jego zachowania wobec spółdzielni, uznał, że zachowanie powódki wypełniło przesłanki tej regulacji. Postawa zaprezentowana przez powódkę nie tylko wskazuje na świadome naruszenie obowiązującego Statutu, które nosi w tych okolicznościach znamiona nawet winy umyślnej, ale także nie da się pogodzić z dobrymi obyczajami. Klauzula sprzeczności z dobrymi obyczajami odwołuje się do zasad moralnych i norm etycznych, które nie są skodyfikowane, lecz funkcjonują w społeczeństwie. Ma ona charakter uniwersalny, podlega w całości ocenie sądu rozstrzygającego sprawę. Pojęcie interesu spółdzielni powinno być rozpatrywane pod kątem celu funkcjonowania a nie tylko wymiaru ekonomicznego, gdyż spółdzielnia mieszkaniowa jest jednostką organizacyjną o charakterze korporacyjnym zrzeszającym członków w celu zaspakajania ich potrzeb mieszkaniowych i obok kategorii ekonomicznych winna pełnić również funkcję ich wspierającą a członkowie winni kierować się zasadą solidaryzmu społecznego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 lipca 1997 r. I ACa 147/97). Klauzula dobrych obyczajów wprowadza możliwość dokonywania przez sąd oceny z punktu widzenia ogólnych reguł moralnych (słuszności kontraktowej, uczciwości kupieckiej, lojalności wobec innych podmiotów) na podstawie całokształtu okoliczności sprawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 maja 2015 r. I ACa 49/15. LEX nr 1745757).

Wypada jeszcze wskazać, że decyzja o wykluczeniu powódki nie musiała być poprzedzona postępowaniem sądowym z powództwa Spółdzielni o zasądzenie należnych opłat od powódki. W judykaturze wyrażane jest stanowisko, że takie powództwo co do zasady jest konieczne, ale wtedy gdy sporna między stronami jest sama okoliczność co do wysokości i zasadności poszczególnych opłat.

Reasumując uznać należało, że sięgnięcie przez pozwaną do najsurowszej sankcji w postaci wykluczenia powódki ze Spółdzielni było usprawiedliwione, a tym samym istniały podstawy do przyjęcia, że w dacie podejmowania kwestionowanej uchwały Rady Nadzorczej jak i uchwały Walnego Zgromadzenia istniały przesłanki do wykluczenia powódki ze Spółdzielni.

Na zakończenie wskazać jeszcze trzeba, że jeśli zaś chodzi o sprawę wykluczenia innego członka Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) we W.- S. C., na którą to sprawę powoływała się powódka (sprawa prowadzona przed tut. Sądem pod sygn. I C 621/08) to podkreślić należy, że wyrokiem z dnia 2.12.2008 r. co prawda uchylono zaskarżoną uchwałę, jednak z tego tylko powodu, że zostały naruszone przepisy proceduralne (brak skutecznego doręczania pism i wezwań, które miały wpływ na treść podjętej uchwały). Sąd ustalił, że pozwana nie poinformowała członka na czym polegać miało uchylanie się od wypełniania zobowiązań wobec Spółdzielni, nie skonkretyzowano pod jego adresem żadnego zarzutu, nie doręczono skutecznie uchwały informującej o posiedzeniu Rady Nadzorczej, czym pozbawiono członka możliwości obrony jego własnych praw i obowiązków, jak i złożenia stosowych wyjaśnień przed jego wykluczeniem. Sąd w tym postępowaniu stwierdził ponadto, że nawet gdyby doręczenie było skuteczne to pozwana nie uzasadniła, w jaki sposób wykluczony członek nie wywiązywał się z zobowiązań i nie udowodniła, że posiadał on zaległości wobec Spółdzielni

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art 98 k.p.c. Do niezbędnych kosztów procesu w niniejszej sprawie należy zaliczyć wynagrodzenie należne pełnomocnikowi strony pozwanej ustalone na podst. §10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. wraz z opłatą od pełnomocnictwa- łącznie 197 zł.